

OPIS SÚČASNEJ STÁLEJ PRÍRODOVEDNEJ EXPOZÍCIE

Súčasná stála expozícia sa od roku 1997 nachádza v priestoroch tzv. koniarne a prezentuje 353 preparátov vtákov, ktoré patria 243 druhom a 58 preparátov cicavcov (49 druhov), ktoré žijú alebo sa vyskytujú na území Zemplína. Expozícia je taktiež oživená o 56 veľkoplošných farebných diapozitívov.

Začiatok expozície tvorí vodné vtáctvo, žijúce predovšetkým pri vodných plochách a rybníkoch. Prezentované druhy hniezdiace na Zemplíne patria predovšetkým do čeľade kačicovité a potápkovité, ďalej čajka smeživá, volavka popolavá, lyžičiar obyčajný a kormorán veľký. Druhy ako sú kršiak rybár, orliak morský, 3 druhy husí a labuť veľká patria do skupiny nehniezdičov. Medzi druhy u nás sa vyskytujúce len počas migrácie patria rôzne druhy čajok, rybár obyčajný, potáplice a potápače.

V nasledujúcich vitrínach plynulo prechádzame k močiarom, kde sú znázornené preparáty druhov ako je chavkoš nočný, volavka purpurová, kúdelníčka lužná, korytnačka močiarna, ondatra pižmová a mnoho iných druhov vtákov.

Biotope mokrých lúk prezentuje napríklad myšiarka močiarna, kaňa popolavá, zo spevavcov trasochvost žltý, pŕhľaviar červenkastý a svrčiak zelenkavý. Počas jarnej migrácie sa na Zemplíne vyskytujú rôzne druhy bahniakov, kaňa sivá a žeriav popolavý.

Pokračujúce vitríny stvárňujú pestrý život v okolí riek a potokov, kde sa stretávame s vodnárom potočným, kulíkom riečnym, trasochvostom hôrnym či rybárikom riečnym. Z cicavcom sú vystavené druhy, ako je vydra riečna či dulovnica väčšia.

Ďalej plynule prechádzame k vitrínam prezentujúcich polia a suché lúky charakteristické pre škovránka poľného, prepelicu poľnú či bažanta obyčajného. Cicavce zastupuje zajac poľný, syseľ pasienkový a hraboš poľný.

Pre Východoslovenskú nížinu sú charakteristické kroviny a poľné lesíky, ktoré obývajú sokoly, straka obyčajná, myšiarka ušatá, škorec obyčajný, dudok chochlatý, a ďalšie drobné spevavce ako sú penice, stehlíky a iné.

Medzi synantropné druhy prezentované vo vitrínach patria bocian biely, lastovička obyčajná, belorítka obyčajná, kuvík plačlivý, plamieka driemavá. Z cicavcov rôzne druhy netopierov, potkan hnedý, tchor tmavý, jež bledý či krt.

V prírodovedeckej expozícii sú inštalované aj druhy stavovcov charakteristické pre listnaté a zmiešané lesy Vihorlatských vrchov. Medzi prezentované veľké cicavce, ktoré sú umiestnené v strede expozície patria: jeleň lesný, daniel škvrnitý, srnec lesný, diviak lesný, vlk dravý a šakal zlatý. Vo vitrínach sú umiestnené rôzne druhy vtákov, od drobných lesných spevavcov a d'atľov až po veľké dravce.

Ďalšie vitríny sú venované vtákom a cicavcom, ktoré nejakým spôsobom unikajú normálu. Napríklad ako albinistická vrana a krt alebo sliepka bažanta so znakmi kohúta. Nasledujú vtáky vyskytujúce sa v našom regióne prevažne v zimnom období, ako pinka severská, hýľ obyčajný, myšiak severský či snehuľka severská.

Autorom tejto expozície je bývalí zoológ Zemplínskeho múzea Mgr. Štefan Danko, výtvarné riešenie zhotovil Jozef Saloň.

Aj keď je táto expozícia na svoje pomery a rok jej vzniku, stále výnimočná, stav budovy je momentálne nevyhovujúci. Aktuálne nie je táto expozícia sprístupnená verejnosti, kvôli jej havarijnému stavu. Budova bývalej koniarne čaká na rozsiahlu rekonštrukciu, no momentálne je jej prestavba pravdepodobne v ďalekej budúcnosti.

V budove nie je zavedené kúrenie a nie sú vymenené okná. Nevhodná vlhkosť a teplota vzduchu v tejto budove podmieňuje tvorbu plesní. Tieto podmienky nevyhovujú ani biologickému materiálu – preparátom, aj keď sú umiestnené vo vitrínach, ktoré už po toľkých rokoch neslúžia tak, ako by mali. Po odbornej kontrole preparátov sme zistili prítomnosť plesní, hlavne na zobákoch a končatinách vtákov (viď príloha č. 1). Niektoré preparáty boli napadnuté pravdepodobne kožojedom, hmyzom, ktorý sa živí odumretými časťami organického materiálu. Pravidelným ošetrovaním týchto preparátov, sa snažíme predísť ich strate a aspoň týmto spôsobom môžeme predĺžiť ich životnosť.

Príloha č. 1 Preparáty napadnuté plesňou.

Príloha č. 2 Priestory súčasnej prírodovednej expozície.

